

ENPLEGU ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILBURU JAUNA

Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak, 2016ko apirilaren 26an egindako bilkuran, ertzean adierazitako kideak bertaratu direla, zure **kontsulta** aztertu du (47/2016 zenbakiarekin erregistratu da); hain zuzen ere, **Euskadiko kooperatibei buruzko lege-aurreproiektuari** dagokiona (**Erref.: DNCG_LEY_64437/2015_04**).

Gaia aztertu, eta aho batez eman du irizpen hau. Batzordearen iritzia Calonge Crespo batzordekideak adierazi du.

BATZORDEKO BURUA:

Sabino Torre Díez jauna.

BATZORDEKO BURUORDEA:

Xabier Unanue Ortega jauna

BATZORDEKIDEAK:

Maria Teresa Astigarraga Goenaga andrea.

Luis Mª Eskubi Juaristi jauna.

Fátima Saiz Ruiz de Loizaga andrea.

Imanol Zubizarreta Arteché jauna.

Ion Gurutz Echave Aranzabal jauna.

Iñaki Calonge Crespo jauna.

IDAZKARIA:

Jesús Mª Alonso Quilchano jauna.

66/2016 IRIZPENA

AURREKARIAK

1. Enplegu eta Gizarte Politiketako sailburuak 2016ko otsailaren 17an emandako Aginduaren bidez (hilaren 24an sartu zen Batzordean), aztergai jarri da goiburuan adierazitako lege-aurreproiektua.
2. Bidalitako espedientean, lege-aurreproiektuaren testuaz eta aipatutako eskaera-aginduez gain, honako agiri hauek daude:
 - a) Agindua, 2015eko apirilaren 29koa, Enplegu eta Gizarte Politiketako sailburuarena, Euskadiko kooperatibei buruzko lege-aurreproiektua egiteko prozedura abiarazten duena.
 - b) Aurreproiektua justifikatzen duen memoria teknikoa, 2015eko ekainaren 25koa, ekimena sustatu duen saileko Gizarte Ekonomiaren Zuzendaritzak eginikoa.

- c) Aurreproiektuari buruzko memoria ekonomikoa, 2015eko ekainaren 25koa.
- d) Aurreproiektuaren lehen zirriborroa, 2007ko urriaren 11koa.
- e) Behin-behineko txostena, genero-eraginaren alde aurreko ebaluazioari buruzkoa, 2015eko irailaren 17koa.
- f) Enpresako eraginari buruzko txostena, 2015eko irailaren 17koa, Gizarte Ekonomiaren Zuzendaritzak eginikoa.
- g) Agindua, 2015eko irailaren 29koa, adierazitako sailburuarena, Euskadiko kooperatibei buruzko lege-aurreproiektua alde aurretik onartzen duena. Arauaren testuaren bigarren bertsioa gaineratzen du, testu elebidunean.
- h) Sailaren txosten juridikoa, 2015eko urriaren 2koa, Araubide Juridikoaren eta Zerbitzuen Zuzendaritzak eginikoa.
- i) Txostena, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzaren Herri Administrazioen Hizkuntza Normalkuntzarako Zuzendaritzarena, 2015eko urriaren 13koa.
- j) Txostena, 2015eko urriaren 26koa, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak igorritakoa.
- k) Alegazioak, Euskadiko Kooperatiben Konfederazioak eginikoak, 2015eko urriaren 26koak.
- l) 10/2015 txostena, Euskadiko Kooperatiben Kontseiluarena, 2015eko azaroaren 6koa.
- m) Aurreproiektua izapidetzeko memoria, 2015eko azaroaren 12koa.
- n) Lege-aurreproiektuaren hirugarren bertsioa, 2015eko azaroaren 12koa.
- o) Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailaren alegazioak, 2015eko azaroaren 17koak.
- p) 21/15 Irizpena, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte-Arazoetarako Batzordearena (EGAB), 2015eko azaroaren 11koa.
- q) Aurreproiektua izapidetzeko memoria, 2015eko abenduaren 22koa.
- r) Lege-aurreproiektuaren laugarren bertsioa, 2015eko abenduaren 23koa.
- s) Txostena, Kontrol Ekonomikoko Bulegoarena, 2016ko otsailaren 12koa.
- t) Aurreproiektua izapidetzeko memoria, 2014ko otsailaren 17koa.

u) Aurreproiektuaren behin betiko testua, 2007ko abenduaren 4koa.

BATZORDEAREN ESKU-HARTZEA

3. Irizpen hau Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoari buruzko azaroaren 24ko 9/2004 Legearen 3.1. a) artikuluekin bat eman da; artikuluek Batzordearen kontsultafuntzioaren eremutzat jotzen ditu lege-aurreproiektuak, edozein dela ere haien arloa eta xedea, betiere biltzen dituen salbuespenen barruan sartuta ez badaude, eta honako hau ez da horietako bat.

LEGE-AURREPROIEKTUAREN DESKRIBAPENA

4. Irizpen-testuak zati hauek jasotzen ditu: xedapenak, 154 artikulua —4 titulutan, 15 kapitulutan eta 18 ataletan banatuta—, 5 xedapen gehigarri, 2 xedapen iragankor, 1 xedapen indargabetzaile eta 5 azken xedapen.
5. Indarrean dagoen testuaren egitura formala mantentzen du, eta zabal azaltzen du eduki materiala.
6. Ildo horretan, nabarmentzekoa da, indarrean dauden artikulua asko bere horretan uzteaz batera, araudiaren testua eguneratu dela. Bertan sartzen dira egin zaizkion aldaketak. Era berean, aldaketa nahiz hobekuntza juridiko eta tekniko jakin batzuk egiteko aukera baliatu dugun, araudiari koherentzia emateko, eta interpretazio eta aplikazio praktikoa izateko.
7. Erreformaren helburuak eta edukiak behar bezala zehaztu dira xedapenetan, xehetasun handiz aztertzen baitira proposatutako aldaketak.
8. Espedientean aipatzen den moduan, helburu orokor gisa, honako hauek nabarmendu ditzakegu:
 - a) Mota honetako sozietateen eraginkortasuna eta balioa ziurtatzen duten funtsezko arazoak argitzea, enpresa sortzeko aukera demokratiko eta solidario gisa; adibidez, gizarte-zorreatik bazkideek dituzten erantzukizunen kasuan.
 - b) Kooperatiba mota jakin batzuen legeko konfigurazioa berrikustea, kooperatiben araubide organiko eta funtzionalera egokitu ahal izateko, eta egokitzapen hori bermatzeko; esate baterako, etxebizitza- eta garraio-kooperatiben kasuan.
 - c) Administrazioak kooperatibak sustatzeko eta kontrolatzeko esparruan egiten duen jarduera egungo esparru juridiko, ekonomiko eta instituzionalera egokitzea, baita Euskadiko kooperatibek sozietate gisa izandako garapen-mailara ere. Horretarako,

berariaz identifikatu, sustatu eta bermatuko da sozietate horien izaera, zehazki, gizarte-interestzat jotzen dela egiaztatzeko.

- d) Sozietateen zuzenbidearen ildo orokorrak —etengabe aldatzen eta bilakatzen ari dira— sartzea; adibidez, gobernu korporatiboaren arauketarenak.
 - e) Estatutuaren, edo, hala badagokio, barne erregelamenduaren bidez, hainbat alderdi arautzeko aukera ematea, kooperatiben mugimenduaren barruan.
9. Helburu horiek xedapenetan jasota daude, eta eduki hauek ditu:
- 10. I. tituluari, “Sozietateko kooperatibara”, hamaika kapitulu daude.
 - 11. I. kapituluak 6 artikulua ditu, eta xedapen orokorrak aurreikusten ditu: 1. artikuluan, kooperatiba-sozietatearen kontzeptua eta printzipioak; 2. artikuluan, horien izendapenari buruzko zenbait alderdi; 3. artikuluan, egoitza soziala; eta, 4. artikuluan, sozietateak eratzeko beharrezkoa den gutxieneko kapital soziala. Gainera, 5. artikuluan hirugarren batzuekin egin beharreko eragiketak arautzen ditu, eta 6. artikuluan, berriz, estatutuaren definitu beharreko kooperatiben atalei buruzko edukiak.
 - 12. II. kapituluari, “Kooperatiba eratzeko”, 7. artikuluan kooperatibak eratzeko batzarrei buruzko zenbait alderdi xedatzen dira; 8. artikuluan, eratzeko ari diren kooperatiben berezitasunak; eta, 9. artikuluan, Kooperatiben Erregistroaren estatutuaren proiektuari alde aurretik emandako kalifikazioa. Era berean, 10. artikuluan kooperatiba irregularra arautzen du; 11. artikuluan, kooperatiba eratzeko modua; 12. artikuluan, kooperatiba eratzeko eskrituraren edukiak eta ezaugarriak; 13. artikuluan, estatutuaren gutxieneko edukia; eta, azkenik, 14. artikuluan, kooperatibaren baliogabetasuna.
 - 13. III. kapituluari, “Euskadiko Kooperatiben Erregistroa” arautzeko artikulua sartzen dira. 15. artikuluan kooperatiben antolamendua jasotzen du; 16. artikuluan, erregistroaren eraginkortasuna; 17. artikuluan, eginkizunak; eta 18. artikuluan, aplikatzekoak diren arau osagarriak.
 - 14. IV. kapituluaren barruan, “Pertsona bazkideak”, 19. artikuluan ezartzen du nor izan daitekeen bazkide; 20. artikuluan, nor onartzen den kooperatiban; eta 21. artikuluan, nor diren lan-bazkide. Bestalde, 22. eta 23. artikuluek, hurrenez hurren, bazkideen betebeharrak eta eskubideak ezartzen dituzte. 24. artikuluan bazkideen informaziorako eskubidea aurreikusten du, eta 25. artikuluan, berriz, eskubide horren mugak eta bermeak. Gainera, 26. artikuluan kooperatiban borondatez baja ematea aurreikusten du; 28. artikuluan, bazkideak kanporatzea; 29. artikuluan, gizarte-diziplinaren arauari buruzko alderdiak; eta 30. artikuluan, aktibo ez diren eta erabiltzaile ez diren bazkideen araubidea.

15. V. kapituluaren hasieran, “Kooperatibako organoak” izenekoan, 31. artikulua dago. Artikulu berri horrek organoen zerrenda ematen du, eta bi motatakoak bereizten ditu. Alde batetik, ezinbestekoak direnak: Batzar Nagusia eta Administrazio Organoa. Bestetik, kooperatibaren estatutuetan hautaz kontuan har daitezkeenak: Zaintza Batzordea, Gizarte Kontseilua eta Errekurtso Batzordea; nolana ere, beste organo batzuk ezar daitezke estatutuetan, baina ezingo dituzte inolaz ere beren gain hartu aurrekoei esleitutako eskumenak.
16. Kapitulu honetako 1. atala batzar orokorraren araudiari buruzkoa da. 32. artikulua batzorde horren kontzeptua eta eskumenak zehazten ditu; 33. artikulua, batzar orokorraren motak; 34. artikulua, batzordeen deialdiak, eta 35. artikulua, horien funtzionamendua. Bestalde, 36. artikulua boto-eskubidearekin loturiko alderdiak aurreikusten ditu; 37. artikulua, akordioak hartzeko gehiengoaren erregimena; 38. artikulua, batzar orokorraren aktaren alderdiak; 39. artikulua, ordezkarien batzarra; eta 40. artikulua, batzar orokorraren akordioak aurkatzeko erregimena.
17. 2. atalaren izenburua hau da: “Kooperatibaren kudeaketa eta ordezkaritza”. Atal horren barruan, 41. artikuluan, administratzaileen izaera eta eskumenak jasotzen dira; 42. artikuluan, administratzaileak aukeratzeko modua; 43. artikuluan, administratzaile izateko ezintasun eta debekuen arrazoiak; 44. artikuluan, ordainsariak; eta 45. artikuluan, agintaldiaren iraupena eta kargutik kentzeko modua. Zuzendaritza kontseilua eratzea eta eguneratzea ere arautzen da 46. artikuluan; 47. artikuluan, berriz, kontseiluaren funtzionamendua. Halaber, 48. artikuluan administratzaileek bete beharreko eskakizunak ezartzen dira; 49. artikuluan, erantzukizuna; 50. artikuluan, eskakizun horien aurkako erantzukizun-ekintzak, eta 51. artikuluan, akordioaren aurka egitea.
18. 3. atalean, zaintza-batzordeari buruzkoan, 52. artikulua batzordearen osaera, agintaldia eta izendapena arautzen da; 53. artikuluan, informazioa emateko eskumenak; 54. artikuluan, aplikazio-esparrua, eta 55. artikuluan, eskumenak eta funtzionamendua.
19. 4. atalean, “Beste organo batzuk” aztertzen dira; 56. artikuluan, gizarte-kontseiluaren figura aurreikusten da, baita figura horren izaera eta eginkizunak ere; eta, 57. artikuluan, Baliabide Batzordearen osaera eta eginkizunak.
20. VI. kapituluaren hasieran, araubide ekonomikoari buruzkoan, 58. artikulua dago. Artikulu horretan, berriaz xedatzen da kooperatibak gizarte-zorreatik duen erantzukizuna. 59. artikulua gizarte-kapitalaren osaera jorratzen du; 60. artikulua, gizarte-kapitalean nahitaez egin beharreko ekarpenak; 61. artikulua, borondatezko ekarpenak; 62. artikulua, ekarpenen interesa; 63. artikulua, ekarpenak eguneratzea; 64. artikulua, ekarpenak besterentzea; eta 65. artikulua, ekarpenak itzultzea. 66. artikulua partaidetza bereziak arautzen ditu, eta 67. artikulua, beste finantzaketa

- mota batzuk. Soberakin garbien zehaztapena 68. artikuluan jasotzen da; 69. artikuluan, soberakin horien banaketa; 70. artikuluan, nahitaezko erreserbaren funtsa; 71. artikuluan, korporazioko hezkuntzarako eta sustapenerako laguntza eta interes publikoko beste helburu batzuk; eta 72. artikuluan, galerak egozteak.
21. VII. kapituluan, agiri sozialei eta kontabilitateari buruzkoan, 73. artikulua agiri sozialak zehazten dira; 74. artikuluan, kooperatiben kontabilitatea; 75. artikuluan, kontuen ikuskaritza; eta, 76. artikuluan, abokatu aholkatuaren figura.
 22. VIII. kapituluan, estatutuak aldatzeari buruzkoan, 77. eta 78. artikuluetan, hurrenez hurren, estatutuak aldatzea eta egoitza soziala aldatzea aztertzen da.
 23. IX. kapituluan, "Kooperatibaren bat-egitea eta zatitzea" izenekoan, 79. artikuluan, bat-egitearen modalitateak eta ondorioak arautzen dira; 80. artikuluan, bat egiteko proiektua; 82. artikuluan, bat egiteko akordioa; 83. artikuluan, bazkideak eskubiderik gabe uztea; eta 84. artikuluan, hartzekodunei aurka egiteko eskubidea. 85. artikuluan, bat-egitearen idazketa eta inskripzioari buruzko alderdiak zehazten dira; 86. artikuluan, bat-egite bereziak; eta 87. artikuluan, kooperatiba zatitzea.
 24. X. kapituluan, eraldaketa jasotzen da, eta bi artikulua ditu: 88. artikulua, kooperatiben aldatetari buruzkoa, eta 89. artikulua, kooperatibara aldatzeari buruzkoa.
 25. XI. kapituluan, kooperatibak desegin eta likidatzeari buruzkoan, 90. artikulua desegiteko arrazoiak arautzen ditu; 92. artikulua, desegiteko arrazoen eraginkortasuna; 93. artikulua, likidatze-prozesua; 94. artikulua, eginkizunak besterentzea; 95. artikulua, likidatzaileen eginkizunak; 96. artikulua, likidazioaren esku-hartzea; 97. artikulua, sozietatearen ondasunak esleitzea; 98. artikulua, azken balantzea; 99. artikulua, erregistroa baliogabetzea; eta 100. artikulua, kooperatibaren lehiaketa.
 26. II. tituluak, "Xedapen bereziak" izenekoak, kooperatiba mota guztien arauak jasotzen du.
 27. I. kapituluak kooperatiba mota guztiak arautzen ditu hainbat atalen bidez.
 28. 1. atalean, kooperatiba guztiei dagozkien arauak jorratzen dira. Artikulu bakarra jasotzen du, 101. artikulua, oro har aplikatu beharreko kalifikazioari eta arauketari buruzkoa.
 29. 2. atalean, lan-kooperatibei buruzkoan, 102. artikulua mota horietako kooperatiben xede eta arau orokorrak jasotzen ditu; 103. artikulua, bazkide onartu aurreko proba-aldia; 104. artikulua, lan-erregimena; 105. artikulua, diziplina-araubidea; 106. artikulua, etetea edo nahitaezko baja (arrazoi ekonomiko eta teknikoak edo

- antolamendu, ekoizpen nahiz halabeharrezko arrazoiak tarteko); eta 107. artikulua, auzietako arazoak.
30. 3. atalaren 108. artikuluan, kontsumo-kooperatibak jasotzen ditu, xede eta eginkizun sozialari dagokienez.
 31. Irakaskuntza-kooperatibak arautzen dituen 4. ataleko 109. artikulua, kooperatiba horien helburuak eta modalitateak jasotzen ditu; 110. artikulua, irakaskuntza-kooperatiba integralen espezialitateak; eta 111. artikulua, izaera edo erabilgarritasun publikoko bazkideak.
 32. 5. atalean, “Nekazaritzako elikagaien kooperatibak” izenekoan, 112. artikulua kooperatiba horien xedea eta jarduerak ezartzen ditu; eta 113. artikulua, hirugarrenekin egin beharreko eragiketen araubidea.
 33. 6. atalean, “Erkidegoan ustiatzeko kooperatibak” izenekoan, 114. artikulua mota horietako konpainien xedea eta esparrua definitzen du; 115. artikulua, bazkideen araubidea; eta 116. artikulua, kooperatiba horien egitura ekonomikoa.
 34. 7. atalean, “Etxebizitza-kooperatibak” izenekoan, kooperatiba horien araubidea jorratzen da. 117. artikulua kooperatiba horiei dagokien xedea, eragiketak eta esparrua ezartzen du; 118. artikulua, esleitzeko edo lagatzeko araubidea; 119. artikulua, bazkideen araubidea; 120. artikulua, zuzendaritza kontseilua; 121. artikulua, kontuak ikuskatzeko eta abokatu aholkularia izateko betebeharra; eta 122. artikulua, etxebizitza babestuak sustatzea eta eskubideak besterentzea.
 35. 8. atalean, “Finantza-kooperatibak”, izenekoan, kreditu- eta aseguru-kooperatiben ezaugarriak jasotzen dira 123. eta 124. artikuluetan, hurrenez hurren.
 36. 9. atalean, “Osasun-kooperatibak” izenekoan, 125. artikulua osasun-arretako kooperatibak definitzen ditu; eta 126. artikulua, berriz, osasun-instalazioen kooperatibak.
 37. 10. atalean, “Zerbitzu-kooperatibak, izenekoan, kooperatiba horien modalitate ezberdinak ezartzen ditu. Hala, 127. artikulua zerbitzu profesionalen kooperatibak arautzen ditu; 128. artikulua, enpresako zerbitzu-kooperatibak; 129. artikulua, garraio-kooperatibak; eta 130. artikulua, erakundeetako zerbitzu-kooperatibak. Gainera, 131. artikulua kooperatiba horien guztien arau osagarriak jasotzen ditu.
 38. 11. ataleko 132. artikulua kooperatiba txikiak arautzen ditu.
 39. 12. atalean, gizarteratzeko eta lan munduan sartzeko kooperatibak jasotzen dira; hala, bi kooperatiba mota horiek aztertzen dira 133. eta 134. artikuluen bidez.

40. II. kapituluan, “Kooperatiban sartzea eta sailkatzea” arautzen da hainbat ataletan..
41. 1. atalean, “Bigarren mailako kooperatibak eta ondorengoak” arautzen dira. 135. artikulua kooperatiben xedea eta ezaugarriak definitzen ditu; 136. artikulua, kooperatiba horien ahalmena, eta bazkideei alta eta baja emateko modua; 137. artikulua, araubide ekonomikoa; 138. artikulua, egitura organikoa eta boto-eskubidea; 139. artikulua, kooperatiben likidazioa; eta 140. artikulua, aplikatu beharreko araudi osagarria.
42. 2. atalean, “Laguntza ekonomikoa emateko beste modu batzuk” izenekoan, 141. artikulua enpresa-taldeak arautzen ditu; 142. artikulua, kooperatiben arteko akordioak; 143. artikulua, kooperatiba taldeak; eta 144. artikulua, kooperatiba mistoak.
43. III. tituluan, “Kooperatibak eta Administrazioa” izenekoan, 145. artikulua interes sozial eta publikoa arautzen du; eta 146. artikulua, kooperatibismoa sustatzeko eta zabaltzeko neurriak. 147. artikulua, bestalde, kooperatiben ikuskaritza arautzen du; 148. artikulua, kooperatiben arau-haustea; 149. artikulua, kooperatiben zehapenak; 150. artikulua, kooperatiben deskalifikazioak; eta 151. artikulua, kooperatiben aldi baterako esku-hartzea.
44. Azkenik, IV. tituluan, kooperatiben asoziazionismoari buruzko bi kapitulu jasotzen dira.
45. I. kapituluan, “Kooperatiba-elkarteak” izenekoan, 152. artikulua esparru horretako printzipio orokorrak jaso ondoren, 153. artikulua kooperatiben hainbat elkarte, federazio eta konfederazio izateko aukera sartzen du.
46. Azkenik, II. kapituluko 154. artikulua (artikulu bakarrak) Kooperatiben Goren Kontseilua arautzen du. Erakunde publikoa da, baita EAEko administrazio publikoetako erakunde aholku-emailea ere kooperatibismoari eragiten dioten gai guztietan.
47. Testuak sei xedapen gehigarri hartzen ditu barne. Lehenengoa epeak zenbatzeari buruzkoa da; bigarrena, sozietateen lanerako garraio-kooperatibei buruzkoa; hirugarrena, kooperatibismoa bultzatzeko eta sustatzeko urteko programei buruzkoa; laugarrena, lana sustatu eta egonkortzeko arloan tratu-berdintasunari buruzkoa; bosgarrena, gizonek eta emakumeek organoetan presentzia orekatua izateari buruzkoa; eta, seigarrena, hizkuntza ofizialen erabilerari buruzkoa.
48. Era berean, bi xedapen iragankor aurreikusten dira: lehenengoa eginbidean dauden espedienteei buruzkoa da; eta bigarrena, egungo estatutuak aplikatzeari buruzkoa.
49. Xedapen indargabetzaile bakarrak kooperatibei buruzko otsailaren 11ko 4/1993 legea eta Euskadiko kooperatiba-sozietate txikiei buruzko ekainaren 25eko 6/2008 Legeko 5.3 artikulua indargabetzen ditu.

50. Azkenik, bost azken xedapen gaineratu dira. Lehenengoa, indarrean sartzeari buruzkoa da (EHAAn argitaratu, eta hogeita hamar eguneko epean jarriko da indarrean); bigarrena, arauaren aplikazio-eremuari buruzkoa; hirugarrena, Eusko Jaurlaritzako sail eskudunak kooperatiba mota berriak arautzeko aukera ematen duena; laugarrena, arauan ezarritako zenbateko kuantitatiboak eguneratzea ahalbidetzen duena; eta bosgarrena, legea aplikatzeari eta garatzeari buruzkoa. Azken horretan, gobernuak ikuskatzeko eginkizuna eta zehatzeko prozedura gauzatzeko erregelamenduak onartzeko betebeharra zehazten da.

PRESTATZEKO PROZEDURA

51. 8/2003 Legeak, abenduaren 22koak, Xedapen Orokorrak egiteko Prozedurari buruzkoak (aurrerantzean, XOEPL), 3.1. artikuluan bere ezarpen-eremuaren barruan sartu ditu lege-forma duten xedapen orokorrak.
52. Aholku-batzordearen doktrina etengabeari jarraikiz, ohartarazi beharra dago, araubide-zertasun horrek ez duela baliogabetzen lege-aurreproiektuak egiteko prozeduran lehenetsi beharreko ikusmoldea, bestelakoa izan behar duena, halakoak izapidetzearen ondorioz sortutako produktuek izaera berezia baitute.
53. XOEPLren asmoa da, lege-egitasmoak egitean, gobernuak beste arauen egitasmoetan aplikatu duen metodologia bera erabiltzea. Izan ere, zioen azalpenean aipatzen den moduan: «laguntza handia ematen da lege-boterearen jabearen lana errazten, eztabaidatzeko eta erabakitzeko hobeto oinarritutako eta artikulatutako proiektuak aurkezten baitzaizkio, nahi diren helburuak erdiesteko teknika juridiko fin eta egokiagoz».
54. Hain zuzen ere, Legebiltzarrean hedatzen baita bere zabalean legegintza-prozedura, eta Konstituzioak (EK), Euskal Autonomia Erkidegoaren Estatutuak (EAEE) edo, batzuetan, lege organikoek baldintzak ezartzen dituzten kasu berezietan izan ezik, lege-proiektuek bete beharreko baldintza bakarra da beharrezko aurrekariekin batera bidaltzea Legebiltzarrerara, bere iritzia eman eta erabakia hartu ahal izan dezan, gutxienez ere, memoria orokorra, generoaren arabera eraginaren eta zuzentze-neurrien aurretiazko azterketa, finantzaketari buruzko eranskina eta kontrol ekonomikoko txostena —aurrekontuari karga edo zama dakarkioten proiektuetan—; gure irizpena, eta legeriaren arabera nahitaezko diren beste txostenak (Jaurlaritzaren Legearen 57. artikulua, eta Eusko Legebiltzarreko Araudiaren 133.2 artikulua).
55. Beraz, lege-aurreproiektuei dagokienez, prozedurak ezin duenez arriskuan jarri amaierako produktuaren baliozkotasuna, helburu nagusi batekin aztertzen da egite-prozesua: hain zuzen, araua proposatutako edukiarekin idaztea eragin duen oinarri objektiboa ezagutzea. Ondorioz, legearen arrazionaltasunaren inguruan ikertzen da — ea hausnarketaren ondoriozko erabakia den—, bai eta haren arrazoizkotasunaren

inguruan ere —ea bat datorren gure ordenamendua taxutzen duten arau axiologikoekin—.

56. Horretarako, aurreproiektuaren fase hauek aztertzen dira, betiere ikusmolde material batetik: organo sustatzailearen egite-fasea — hasierako testu arau-emailea zentzuzkotzen duten arrazoiak eta gogoeta—; parte-hartze fasea —ea testua zabaldu den arauaren eraginpeko pertsonak eta sektoreek parte har dezaten, zer iritzi izan dituzten eta zer arrazoi dituzten testua onartu edo baztertzeko—; arauak hala esleituta, testu arau-emailea ikuspegi gaituetatik aztertzeko eginkizuna duten organoen esku-hartze fasea; eta arauaren eraginpeko esparruak dituzten administrazio-eskudunen iritziak biltzeko fasea.
57. Prozedura aztertuz, halaber, egiaztatu daiteke aintzat hartu diren, kasuan-kasuan, arauaren bideragarritasuna baldintzatzen duten faktoreak (hau da, ea aztertu den bestelako hautabiderik eta horien ondorioz, eta benetan hautabideok aplikatzeko egon litezkeen aukerak, bai eta, orobat, horien bidez lortu nahi diren ondorioak erdiesteko gaitasuna ere). Alderdi horretan, azterketak arreta berezia jartzen du eragin ekonomikoaren gain: hau da, ahalegin publiko eta pribatuaren ebaluazioa jaso den.
58. Horregatik, espedientea aztertu egingo dugu, irizpenaren xede den testua lortzeko erabilitako prozedura xedapen orokorrak egiteko prozeduraren legean xedatutakoaren arabera den ala ez ikusteko.
59. Hasteko agindua eman da, XOEPLen 5. artikuluan ezarri bezala, legegileak erabakitako edukiarekin, eta lege-aurreproiektua aurrez onartu da XOEPLen 7.1 artikuluan adierazitako moduan; testu elebiduna jarri da.
60. Espedientean, justifikazio-memoria dago. Bertan aztertzen da arauaren aukera, eta memoria eragin duten arrazoiak nahiz lortu nahi diren helburuak zehazten dira. Era berean, arauan aurreikusitako nobedadeen eta esparru juridikoan duen eraginaren azalpen xehatua egiten da. Memorian, era berean, aztertu egiten da araudiak ez duela eraginik egungo administrazioak ordaindu beharreko kargetan. Horrez gain, genero-berdintasuna bultzatzeko proposatzen diren neurriak azaltzen dira; izan ere, organo bazkideak ahaleginduko dira bazkideen presentzia orekatua bermatzen.
61. Era berean, memoria ekonomikoa idatzi da. Horren arabera, aplikatzekoa den araudiarekin bat etorriz, eragin hauek zehazten dira: ekonomian eta aurrekontuan duen eragina; ekonomian eta antolamenduan duena, eta proiektuak baliabide publikoetan, partikularretan eta, oro har, ekonomian duen eragina. Alderdi guztietan nabarmentzen da araudi berriak eraginen bat sortzen badu, eragin hori minimoa izango dela egungoarekin alderatuta.

62. Ekimena sustatu duen organoak generoaren araberako eraginaren alde aurretiko ebaluazioa egin du, Gizon eta Emakumeen arteko berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legeko (aurrerantzean, GEBL) 19. artikulua eskatzen duenari jarraikiz. Gobernu Kontseiluak onartu ditu, 2012ko abuztuaren 21eko saioan, generoaren araberako eraginaren alde aurreko ebaluazioa egiteko, eta emakume eta gizonen arteko desberdintasunak desagerrarazteko nahiz horien artean berdintasuna sustatzeko neurriak sartzeko ildoak. Ekimenean, generoaren araberako eraginaren aurretiko ebaluazioa jasotzen da, baita ezberdintasunak desagerrarazteko eta berdintasuna sustatzeko proposatzen dituen arauak ere. Testuaren barruan, nabarmentzekoak dira bazkide gisa onartzean diskriminazioa debekatzeari buruzko arauak eta kooperatiba-organoeetan presentzia orekatua izatea bermatzen duten arauak.
63. Enpresetan duen eraginari buruzko txostena egin da, Euskadiko Ekintzaileei eta Enpresa Txikiari laguntzeko 2012ko ekainaren 28ko 16/2012 Legeko 6. artikuluan ezartzen den moduan. Bertan zehazten dira kooperatiba-sozietatearen funtzionamendua ahalbidetu eta errazten duten neurriak; lehiakorrago egiten dute kooperatiba. Era berean, neurri horiek kooperatiben enpresa-jarduera eta garapena ahalbidetzen duten neurriak direla adierazten da; korporazio izaerari uko egin gabe, bestalde.
64. Txosten juridikoak XOEPLren 7.3. artikuluko eskakizunak betetzen ditu, eta ondoko ondoko hainbat epigrafetan aurreproiektuaren aurrekariak, eskumenak eta edukiaren inguruko azterketa egiten da, eta horri buruzko zenbait ohar egiten, testua hobetu eta egokitze aldera. Azkenik, aurreproiektua izapidetzeko beharrezkoak diren izapideen inguruko azterketa bat egiten da.
65. Herri Administrazioetan Hizkuntza Normalizatzeko Zuzendaritzak bi ikuspuntutatik eman du irizpena: hizkuntza-araudia betetzearen ikuspuntutik eta euskararen erabileraren normalizazioan daukan eraginaren ikuspuntutik. Bertan emandako gomendioetatik abiatuta, azken xedapenetatik seigarrena gaineratu da, Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluan hizkuntza ofizialak erabiltzeko eskubideari buruzkoa, hain zuzen.
66. XOEPLen 8.3 artikuluekin bat etorritik, entzuteko izapidea gauzatu da, eta testua beren-beregi helarazi zaie Euskadiko Kooperatiben Konfederazioari eta Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluari.
67. Era berean, foru-aldundiei eta EUDEL-Euskadiko Udalen Elkarteari kontsultatu zaie ez dela ekimenaren aurkako alegaziorik aurkeztu.
68. Euskadiko Kooperatiben Konfederazioak — Euskal Autonomia Erkidegoko kooperatiben ordezkari handiena duen organoak (Euskadiko kooperatiben

ekainaren 24ko 4/1993 Legeko 144.3 artikulua, EKL)— testuan eginiko hainbat aldaketaren inguruko aldeko balorazioa egin du. Hala ere, ez da ados agertu Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluan kooperatiben ordezkariak % 50era murrizteko proposamenarekin, gaur egun gehiengo dutela aintzat hartuta. Era berean, kooperatiben enpresa-mugimenduaren ordezkariak erakundeak kontsulta- eta erabakimen-esparruetan bermatzea beharrezkoa dela uste du.

69. Indarrean dagoen EKLren 145.2. b) artikulua ezartzen duenarekin bat etorritik, Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluak aurreproiektuari buruzko txostena eman du. Txostenean, artikulua hobetzeko hainbat ohar eta proposamen egiten dira, eta aztergai dagoen testuaren aldeko irizpena ematen du.
70. Lege-aurreproiektua arlo horren gainean interesa duten Eusko Jaurlaritzako sail hauei bidali zaie: Herri Administrazio eta Justizia Sailari, Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasun Sailari eta Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailari.
71. Horien artean, Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak, Araubide Juridikoaren eta Zerbitzuen Zuzendaritzaren bidez, aurreproiektuari buruzko txostena egin du. Txosten horretan, balorazio ona egin du testuan honako hau sartzei buruz: kulturaren esparruan eta lan- nahiz arreta-esparruan hezkuntza eta euskararen erabilera sustatzeko ezarritako nahitaezko ekarpena.
72. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak emakume eta gizonen berdintasunerako legearen 21. artikuluan jasotzen den txostena egin du, eta hartan adierazten denez, egokitzat jotzen da generoaren araberako eraginaren txostena igortzeko salbuespena, lehen irizpenaren 2.1 d) atalean xedatutakoarekin bat etorritik.
73. Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen txostena ere badu, martxoaren 17ko 8/2012 Legearen 3.1.a) artikuluari jarraituz emandakoa. Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea ez dago ados Euskadiko Kooperatiben gizarte-eragiletzat hartzearekin; izan ere, “proposatutako idazketarekin uler daiteke Konfederazio hori enpresetako sindikatu eta erakundeekin parekatzen ari dela, esparru jakin batzuetan erakundeetan parte hartzeko, zehazki, lan-esparruan, parte-hartze hori aurretiaz ezarrita eta mugatuta baitago hiru aldekotasunaren eta paritatearen printzipioaren barruan. Hori dela eta, uste dugu hobe dela beste hitz batzuk erabiltzea, interpretatzean edozein zalantza baztertzeko, esaterako, "Euskadiko kooperatiben mugimenduko solaskidea". Beste alde batetik, zenbait zehaztapen eta ohar egiten dira artikuluetan jasotako alderdi batzuk hobetzeko edo mugatzeko. Arreta handienak Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluari ikuskatzeko eginkizuna egoztearen inguruan adierazi dira, “administrazioako polizia” izaera duelako, eta, beraz, Administrazioak berak egin beharko lukeelako. Hala badagokio, ikuskatzeko eginkizunak lankidetzaren barruan egin beharko lirateke.

74. EGABen irizpenean, Konfekoop-eko ordezkariak eginiko boto partikular bat ageri da. Ezadostasuna dago kooperatiben mugimenduko eragiletzat jotzearekin eta hortik eratorritako proposamenak sustatzeko neurriekin; izan ere, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak uste du ez dutela lan-esparrura mugatu behar, haien interesak tartean dauden esparru guztietan aintzat hartu behar direlakoan.
75. Era berean, Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren txostena ere ageri da, Euskal Autonomia Erkidegoko Ekonomia Kontrolari eta Kontabilitateari buruzko ekainaren 30eko 14/1994 Legearen 25.etik 27.era bitarteko artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritik. Txostenak nabarmentzen du proiektuan jasotzen diren zenbait neurri behar bezala aztertu direla. Txostenak azpimarratzen du, era berean, ez dela baloraziorik egin Kooperatiben Erregistroari nahiz Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluari buruzko aurreikuspenen inguruan. Dena den, kritika handiena hau izan da: Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorreko kontratazio-organo eskudunari kontsultatu ez izana zerbitzu publikoen kooperatiba-sozietateak eratzeko aukeraren inguruan. Azkenik, zailtasuna nabarmendu bada ere, aipatzekoa da proiektuak izan dezakeen eragin ekonomikoaren inguruan baloraziorik egin ez izana, bai partikularren kasuan, bai ekonomian, oro har.
76. Emaitza gisa, memoria ekonomiko osagarria egin da. Bertan sartzen dira Kontrol Ekonomikoko Bulegoak eginiko proposamenak; halaber, eskatutako balorazioen hurbilketa bat eskatzen da. Batzordeak uste du memoria berriak eskakizun horiek bete dituela.
77. Azpimarratu behar da testuan antolamendu estrategikoaren hainbat erabaki jasotzen badira ere, erabakiak hartzean baliabide telematikoak erabiliko direla aurreikusten dela. Halaber, Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzari ez zaio kontsultarik egin, eta ez da ageri horren inguruko arrazoirik.
78. Horrez gain, ondo egongo zen Funtzio Publikoko Zuzendaritzak ere parte hartu izana, testuan ikuskaritza-zerbitzuak tartean daudelako, eta, beraz, eginkizun horiek funtzionario publikoek egin ditzaketelako. Gainera, uste dugu testuan jasotzen diren hartutako erabakiek eragina izan dezaketela zenbait administrazio-unitateren eginkizunak banatzean. Hori dela eta, eginkizun horien arreta behar du.
79. Adierazitakoa gorabehera, kontuan hartu behar dugu XOEPLen aurreikusitako prozedura bete egin dela.

ESKUMEN TITULUA

80. Aurreikusitako xedapenak Kooperatibei buruzko otsailaren 11ko 4/1993 Legea (EKL) berriz ere aldatzea dakarrenez —organo aholku-emaile honek 48/1999 eta 6/2005 irizpenak eman ditu aurreko aldaketa batzuen inguruan—, Batzorde honi eskatzen dio,

alde batetik, gogoeta handiagoa egiteko Euskal Autonomia Erkidegoari arau ezartzeko ahalmena nahiz arau horretan esandakoari lotzeko gaikuntza ematen dion eskumenari dagokionez.

81. Edonola ere, nabarmendu behar da EAERI esparru horretan esku hartzeko titulua Euskal Autonomia Erkidegoko Estatutuaren 10.23 artikuluan berariaz aipatzen diren kooperatiben inguruko tituluak ematen diola, merkataritza-arloko legeria orokorrarekin bat etorriz (KEren 149.1 6 artikulua).
82. EAERen eskumen horrek kooperatiben esparruan dituen ondorioak berariaz aztertu zituen Konstituzio Auzitegiak 72/83 Epaian, Kooperatibei buruzko otsailaren 11ko 1/1982 Legearen (egungo EKLren aurreko legearen) konstituzionaltasuna aztertzean.
83. Funtsean, adierazi zen EAERen 10. artikuluan aurreikusitako berariazko eskumen-mailetan, oro har, legegintzako eskumena eta eskumen exekutiboak jasotzen direla. Horrenbestez, EAERen 10.23 artikulua EAERI legegintzako eskumena ematen dio kooperatibak arautzeko. Hala, alde batera utziko dira kooperatibak merkataritza-sozietatetzat jo ala ez erabakitzeko dotrinazko jarrerak. Ondorioz, “merkataritza-arloko legeria orokorrarekin bat etorriz” legeria derrigor bete behar dela interpretatu behar da, betiere kooperatibei aplikatzekoa denean; adibidez, kooperatiben legeria orokorrak merkataritza-arloko legegintzari heldzen dionean, edo merkataritzarekin loturiko xedapenak jasotzen direnean (72/83 KAE, 3. OJ).
84. Horrenbestez, EAERen sozietateen ohiko jarduera gauzatzen duten kooperatibak lege arautzeko eskumena du, adierazitako baldintzetan, Euskal Autonomia Erkidegoko lurraldearen barruan, baita harreman juridikoak ezartzen direnean edota lurraldetik kanpo jarduera instrumentalak gauzatzen direnean ere.
85. Gainera, epai horretan adierazi zen EAERen esparru horretan duen eskumena, funtsean, kooperatiben ohiko eginkizunetara mugatuko dela. Kooperatibek haien bazkideen artean dituzten harremanen bidez eratuko dira (*sozietateen barne-harreman* ere esaten zaie, hirugarrenetik harreman juridikoekin kontrastean), eta balio instrumentala dute, beharrezkoak ere izan arren (72/83 KAE, 4. OJ).
86. Araubide juridikoaren iturrien lehentasuna duela gutxi onartu da berriz ere 291/05 KAERen 4. OJn, berariazko eskumenaren arabera kooperatiben arloan autonomiako xedapenak zuzenean aplikatzen direlako, kooperatiba mota berezi batzuen arabera (kreditu-kooperatibak).
87. Lehentasun horretan, hizpide dugun esparruan hurrenez hurren autonomia-erkidegoei eta estatuari (aipatu 72/83 KAERen agertzean gain, 44/84 eta 165/85 KAERen ere ageri da) eragiten dieten arloko eskumen-tituluei buruzko dotrina orokorra laburbiltzeaz gain, jakinarazi egiten da —nahiz eta kooperatiba mota jakin batzuen inguruan

bakarrik (kreditu-kooperatiben inguruan), KAE hauek, era berean, gogora ekarriz: 134/92 KAE 2. oinarria eta 155/93, 3. oinarria— autonomia-erkidegoek —bide batez, horiek guztiek dagoeneko kooperatiba-arloko maila berbera dute— kooperatiben inguruko xedapenak egokitu beharko dituztela kreditu-antolamenduari buruzko, eta plangintza ekonomikoaren koordinazioari, merkataritza-legeriari eta lan-harremanak nahiz -baldintzak koordinatzeko estatuko arauetara.

88. Era berean, ezin dugu alde batera utzi arlo horrek Euskal Autonomia Erkidegoko Estatutuaren (EAE) 10.5 artikuluan ezarritako eskumen-titulua arloarekin duen lotura. Horren arabera, berariaz Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumena da “Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetan berezkoa den zuzenbide zibila, foru-zuzenbidea eta zuzenbide berezia mantentzea, aldatzea eta garatzea (idatzizkoa edo ohiturazkoa), eta indarrean egongo den lurralde historikoa zehaztea”. Izan ere, lege hau, eta “idatzizkoa edo **consuetudinario**, ohikoa dena Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetan berezkoa den zuzenbide zibila, foru-zuzenbidea eta zuzenbide berezia (idatzizkoa edo ohiturazkoa); aginduen arau-haustek” kontzeptu zabalaren barruan jasotako arau sorta zabala, behin baino gehiagotan onartu da jurisprudenzian.
89. Ildo horretan, Auzitegi Nagusiko arlo zibileko lehen salako dotrina ezarrita dagoela zehaztu behar da, esaldi honetan oinarrituta: “Euskal Euskal Autonomia Erkidegoko Kooperatiben legea ezin da Autonomia Erkidego horri dagokion zuzenbide zibilaren kontzeptutik baztertu” (81/2011 errekurtsua, 2011ko maiatzaren 10ekoa, Auzitegi Nagusiko arlo zibileko lehen salakoa; 939/2010 errekurtsua, 2011ko martxoaren 1ekoa, Auzitegi Nagusiko arlo zibileko lehen salakoa), eta EAEren 14. artikuluan oinarrituta, Euskal Autonomia Erkidegoko auzitegi nagusiko arlo zibileko eta zigor-arloko salaren eskumena ebazteko, hain zuzen, aginduak hausteagatik zer kasazio-errekurtsu jarri behar den jakiteko. Bestalde, gogoeta hori funtsezkoa da eta aurreproiektuaren hainbat aginduren bidea irekitzen du; izan ere, gai honetara itzultzean aurrerago ikusiko dugun bezala, orain ordeztu den legerian jasotako beste batzuetan oinarrituta, ordena zibileko jurisdikzio-ordenek eskumena dutela baieztatzen da.
90. Dotrina horrek, bestalde, Galiziako kooperatibei buruzko abenduaren 18ko 5/1998 legearen inguruan ezarritakoa berresten du; izan ere, oinarri gisa hartzen du agindu horien arau-hausteen errekurtsuaren funtsa “berariaz (edo beste arrazoi batzuekin batera) Erkidegoko Zuzenbide zibilari, foru zuzenbideari edo zuzenbide bereziari” dagozkiola (1401/2005 errekurtsua, 2006ko ekainaren 13koa, Auzitegi Nagusiko arlo zibileko lehen salarena; 2094/2006 errekurtsua, 2007ko uztailaren 31koa, Auzitegi Nagusiko arlo zibileko lehen salarena).
91. Ondorioz, hizpide dugun irizpenean, EAEk, eskumenen ikuspuntutik, ekimena agintzeko gaikuntza-eskumena du.

AURREPROIEKTUAREN EDUKIAREN AZTERKETA

I OHAR OROKORRAK

A) Erabilitako araudi-teknikari dagokionez:

92. EKL 1993ko ekainean argitaratu zenez geroztik, hainbat aldaketa izan ditu Euskadiko kooperatibei buruzko legea aldatzen duen ekainaren 29ko 1/2000 legearen eta Euskadiko kooperatiben legea bigarren aldiz aldatzen duen abenduaren 1eko 8/2006 legearen bidez. Gainera, garai horretan Euskadiko kooperatiba-sozietate txikien ekainaren 25eko 6/2008 legea argitaratu da; hizpide dugun arloko legeria osatzen du.
93. Araudiaren esparruan, kooperatiben araudia dekretu hauen bidez garatu da: Euskadiko kooperatiben legearen erregelamendua onesten duen martxoaren 29ko 58/2005 Dekretua, Euskadiko kooperatiben erregistroaren antolamendua eta funtzionamendua onesten duen martxoaren 29ko 59/2005 dekretua, eta gizarte-ekimeneko kooperatibak arautzen dituzten apirilaren 4ko 61/2000 dekretua.
94. Gauzak horrela, aurreratu dugun moduan, batez ere arrazoi nagusi honen ondorioz egin da erreforma: "aipatutako legezko testuak bateratu egin dira, denborarekin kooperatiben erregimenaren arabera aldatu direlako, indarrean dagoen araua errazago identifikatzeko eta aplikatzeko; hau da, araua interpretatzeko eta aplikatzeko behar besteko segurtasun juridikoa emateko.
95. Bide batez, mailaz igo dira igoera hori merezi zuten erregelamenduen eduki jakin batzuk. Gainera, bilduma horrek, zioen azalpenean adierazten den bezala, harmonizazioa gaineratzen du, batez ere terminologian eta izatezko arrazoian, baita zenbait konponbide juridiko ere, aplikatzean zehaztasun falta duten edo zalantzak eragin ditzaketen araudiko elementu jakin batzuk argitzeko.
96. Hasiera batean, erreformak irismen mugatua zuzenez, deigarria da testu berria eta osatua ematen digun araudi-teknika hori erabiltzea. Hala, aurreproiektuan jasotako agindu askok gaur egun indarrean dagoenaren idazketa berdina dute, eta beste batzuetan, zenbait aldaketa egin dira aurreproiektua onestean edo zuzentzean, nahiz egokitzapen teknikoak edo argitzeko egokitzapenak egin ostean sortutako nobedadeetara egokitzeko.
97. Oro har, kasu horietan, horretarako xedatutako legegintzako tekniketara jo ohi da. Gure kasuan, gobernuko legearen 52.2 artikulua bi teknika aurreikusten ditu: artikulua jasotzen dituen testua egiteko legegintzako ordezkari (oinarrizko legeen bidez adostu behar da), edo legezko testu bat baino gehiago bakar batean bateratzea (ohiko lege baten bidez adostu behar da).

98. Legegintza-eginkizuna eskuordetzea, bi modalitateetan, konstituzioaren testuaren antzera egituratuta dago —KEren 82-85 artikulua eta 153 a)—, antolamenduaren multzo osoaren gainean aurreikusita. Hala, bertan ezarritako printzipioek muga eta baldintza jakin batzuk ezartzen dituzte, eta estatu-esparruan nahiz autonomia-esparruan aplikatu daitezke.
99. Kasu honetan, bigarren kasua hartu behar da kontuan. Indarrean dagoen legea aldatuko lukeen lege arrunt bat onetsi beharko litzateke, eta bertan emango litzaioteko gobernari bateratzeko gaikuntza. Kasu honetan, ordezkariak zehaztu behar du testu bakarra egitera soilik mugatzen den, besterik gabe, ala, horrez gain, bateratu beharreko lege-testuak arautu, argitu eta harmonizatu behar diren. Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan, egindako testu bateratuak, berme erantsi gisa, legebiltzarraren adostasuna beharko du (Jaurlaritzaren 52.2 eta 4. artikulua eta Eusko Legebiltzarraren Erregelamenduko 192. artikulua).
100. Kasu honetan, Auzitegi Konstituzio Auzitegiak honako hau zehaztu du: “egia da, era berean, legegileak Jaurlaritzari legeak bateratzeko ematen dion eginkizunaren edukia berritzailea dela, eta hori gabe ez lukeela zentzurik izango legeak egiteko eskumena eskuordetzeak”. Zuzendaritza honek honako hau baieztatzen du: “testu bateginak indarrean jartzen direnetik aurrera legeko xedapen bateratuak (indargabetu egin dira, eta une horretatik aurrera ez dira aplikatuko) ordeztu dituen, funtsezko judizioa dakar beti bateratutako aginduak sistematikoki interpretatzearen gainean, batez ere Konstituzioaren 82.5 artikuluan aurreikusitako bigarren bateratze motan; hau da, bateratu beharreko legeko testuak arautzeko, argitzeko eta harmonizatzeko eskumena dakar; otsailaren 6ko 13/1992 KAEn esan dugun bezala (16. OJn), bateratu beharreko arau osagarriak zehazteko, eta hutsuneak betetzeko. Horretarako, batu behar diren lege-testuen garbiketa tekniko egin behar da manuak argitu, bateratu eta aurreko erregulazioan antzemandako desadostasunak eta antinomiak kenduz.” (166/2007 KAE, uztailaren 4koa, 8. OJ).
101. Hala, testu bateratuak arlo horretako erregulazioaren berri izatea errazten du. Izan ere, hori onesteak esan nahi du arau bateratuak indargabetu egiten direla. Teknika bat edo beste aukeratzea baldintzatuta egon daiteke aldatzen diren arauen garrantziaren arabera edo indarrean dagoen antolamenduan aldaketa sistematikoak egitearen arabera, besteak beste.
102. Berezitasuna segurtasun juridikotik dator —EKren ex 9,3 artikulua—, aplikatu daitezkeen antolamendu juridikoaren eta arlo juridikoan tutoretzapean dauden interesen gaineko ziurtasuntzat jo daiteke (15/1986 KAE, urtarrilaren 31koa, 1. OJ); besteak beste, herritarren artean zuzenbidea aplikatzean boterearen jarduketaren zein ote den jakiteko sortutako zentzuzko itxaropena (36/1991 KAE, otsailaren 14koa, 5. OJ) edo legegilearen argia izatea eta arauak nahasterik ez eragitea (46/1990 KAE, martxoaren 15koa, 4. OJ)

103. Hala, testu bateginak ez du berritzen antolamendu juridikoa, indarrean dauden xedapenak ematen baititu. Aurreikusitako araudiak eskuordetzearen baldintzak errespetatzen ote dituen soilik aipatzen du, eta, alderdi juridikoei dagokienez, testu bateginean kasuan kasuko xedapenak behar bezala bateratu diren aztertzen du. Dena den, testu osoa egitea aukeratzen bada, analisiak beste dimentsio bat du; izan ere, aurrekoa ordeztu duen beste eskubide bat dugu hizpide, nahiz eta artikulua gehienek eduki berdin-berdinak izan. Gauzak horrela, aldatu egin da onesteko dagoen arauaren analisiaren ikuspuntua. Horrenbestez, beste mota bateko ikuspuntuak hartu behar dira kontuan, edo, bestela, indarrean dagoen araudia aldatu behar da, eta, ondorioz, trafiko juridikoa arriskuan jarriko litzateke.
104. Beraz, aurreproiektuaren edukia aztertuta, Batzorde honek uste du kasu honetan justifikatuta egongo litzatekeela EKLri buruz proposatutako aldaketa alde aurretik egitea, eta, era berean, Jaurlaritzari baimena ematea, aldatutako arauan bertan, orain hizpide dugun bateratzea gauzatzeko, kontuan hartuta eskuordetzeko teknika horren bidez eskumen zabalak eman daitezkeela.
105. Atal honetan, baztertu egin behar da egindako testuan jasotako xedapenen eta eduki jakin batzuen artean desoreka dagoela. Hala, hasiera batean adierazten da legegilearen asmoa dela ageri diren legezko testu guztiak bakar batean bateratzea (berariaz aipatu dira testu horiek). Hala ere, ez dator bat irudikatutako errealitatearekin, aurreproiektuan ez baita jasotzen Kapital Sozietateen Legearen (KSL) edukirik.
106. Gauzak horrela, xedapen indargabetzaile bakarraren edukiak ikusten baditugu, modu berezian indargabetzen da aipatu KSL legearen 3. artikulua 5. zenbakia, baina ez gainerako artikulua.
107. Horrenbestez, helburua bada KSL modu berezian mantentzea, testu hori lege berrian sartzeko aipamenak zuzendu beharko lirateke. Hori bai, testu mota aintzat hartuta, Batzorde honek uste du egokiagoa izango litzatekeela bateratzeko ahalegina egitea, Euskadiko kooperatiben errealitate juridiko osoa arautuko duen testu bakarra izateko, eta, hala, araudia sakabanatuta ez geratzeko. Hasiera batean, asmoa da arazo hori konpontzea.

A) Kooperatibak ikuskatzea:

108. Aurreproiektuaren 147. artikulua honako hau jasotzen du: “Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluari dagokio ikuskaritza-funtzioak betetzea lege hau garatzeko; hala ere, Eusko Jaurlaritzako sailek edota beste administrazio publiko batzuek ere funtzio horiek bete ahal izango dituzte, nork bere eskumenen arabera”.

109. Bestalde, 154. artikulua xedatzen du Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseilua erakunde publiko gisa eratu dela, eta haren eginkizuna hau dela: Euskal Autonomia Erkidego administrazio publikoek kooperatibagintzaren arloko gaiei buruz egiten dituzten kontsultak jasotzea eta administrazio publiko horiei aholkuak ematea. Nortasun juridiko propioa izango du, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioarenaz bestelakoa; era berean, ahalmen osoa izango du bere funtzioak betetzeko lan egiteko. Langileek lan-erregimena izango dute.
110. Lehenik eta behin adierazi behar da ikuskatzeko eskumenak partikularren jarduera ikuskatzeko administrazioaren eskumenen artean ezarri direla, antolamendu juridikoan aurreikusitakoaren arabera egokitzeko. Ikuskaritza orain arte araututako eskumen gisa ezarri da administrazio-poliziaren jardueren artean, eta izaera instrumentala du gauzatzen den sektorea aintzat hartuta.
111. Ikuskatzeko eskumena ez da zehatzeko eskumenaren baliokidea, prebentziozko izaera baitu. Helburua araua betetzearekin edo legezko egoera berrezartzearekin lotuta dago. Beraz, zehapenak jasotzea saihestu daiteke. Hala ere, hainbat egilek zehaztu duten moduan, “Administrazioaren ikertzeko eskumenen babes orokorra, eskumen zuzenagoak eta zehatzagoak ere aintzat hartuta, zehatzeko eskumenaren konstituzioan aitortuta dago”, KEren ex 25. art. Hala, Konstituzio Auzitegiak adierazi du ikuskaritzak bete egiten duela ikertzen denaren emaitzak aztertze eta jasotzeko eginkizuna, ondorengo prozesu baten frogabaliabide gisa, bai zehapen-prozedurarako, bai zigor-prozedurarako.
112. Izan ere, ikuskatzeko eskumenak partikularren eskubidea kaltetzea dakar, eta eskumen horren egiturak legezko tasun-printzipioarekin bat etorri behar du. Legezko ahalordetzea behar da, herritarrek ikuskatzeko ahalmenaren mende egotean, herritarren beraien jarduketara mugatzen delako. Konstituzio Auzitegiak adierazi duen bezala, “Azken xedea da herritarrei dagokien askatasun-esparruetako araudia berariaz ordezkarien borondatearen mende dagoela bermatzea” “ eta, azken batean, herritarrentzako ondare-askatasunaren eta askatasun pertsonalaren berme gisa” 83/1984 KAE, 4. OJ; eta 182/1997 KAE, 6. eta 7. OJ.
113. Erreferentzia gutxi egiten dira administrazioari ikuskatzeko eskumen orokorra esleitzeari buruz. Arlo horretan, aipamen konstituzionalak nahiz legegintzakoak bi sektore jakin horien eskumena jasotzen dute. Dena den, indarrean dagoen Herri administrazioen araubide juridikoari eta administrazio prozedura erkideari buruzko azaroaren 26ko 30/1992 Legeko (aurrerantzean, HAAJAPEL) atal jakin batzuek eskumen hori zalantzarik gabe administrazio publikoari ematen diote. Hasiera batean uste zuten 39.1 artikuluan jasotzen zela, herritarrek ikuskatze-arloan administrazioarekin lankidetzan aritzeko betebeharrari buruzkoan. Nolanahi ere, eskumen hori gehiago zehaztu da abenduaren 22ko 25/2009 legeak HAAJAPELen eginiko aldaketaren harira; izan ere, horren bidez 39 bis artikulua berria sartu zen (sektore publikoko araubide juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 lege berriaren 4.

artikuluak izango da), jarduera bat garatzeko administrazio publikoen esku-hartze printzipioei buruzkoa. 2. paragrafoak honako hau xedatzen du:

"Aldi berean, Administrazio Publikoek dagokion legediaren arabera aplikatu beharreko eskakizunak betearaziko dituzte, eta horretarako, egintzak, ekintzak, elementuak, jarduerak, balioespenak, eta gainerako inguruabarrak egiaztatu, aztertu eta ikuskatu ahalko dituzte."

114. Egitura horrek esan nahi du ikuskatzeko eginkizunak administrazioaren eskumena gauzatzea dakarrela, eta horrek, era berean, agintea gauzatzea dakarrela. Aginte hori era hertsagarrian ere aplikatu eta bete daiteke, ikuskatzen ari diren subjektuen gogoz kontra. Hau da, administrazio publikoaren erantzukizunen nukleo gogorra betetzen duten eginkizunak izango lirateke; hots, administrazioaren trafiko juridikoari dagozkion eginkizunak (horiei hainbat eskumen eta pribilegio ematen zaizkie). Aurrekoak, hasiera batean, eragotzi egingo luke subjektu pribatuei edo administrazioekoak ez diren erakundeei eskuordetzeko edozein aukera. Berez, eginkizun hori ezin da zeharka edo hirugarrenak kontratatuz kudeatu. Era berean, ezin da gauzatu kapital publikoko merkataritza-sozietateen bidez. Nolanahi ere, ikuskatzeko eginkizun osagarriak gauzatu ahal izango dituzte, eta horien bidez lankidetzak sor daiteke. Gainera, oro har, helburua da funtzionario publikoentzat gordetako eginkizuna gauzatzea, inpartzialtasuna eta kaltetutako partikularren eskubideak bermatzeko.
115. Hori ondorioztatzen da enplegatu publikoen oinarritzko estatutuaren legearen testu bategina onesten duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 9.2 artikulua onestean. Honako hau xedatzen du: "Edonola ere, ahalmen publikoetan edo Estatuaren eta Herri Administrazioen interes orokorren zaintzan partaidetza zuzena edo zeharkakoa eragiten duten funtzioak betetzea funtzionario publikoen eskumena da soilik, garapenari buruzko Herri Administrazio bakoitzeko Legean ezarritakoaren arabera".
116. Bestalde, Euskal Funtzio Publikoaren uztailaren 6ko 6/1989 legearen 19. artikulua, euskal administrazio publikoaren lanpostuak oro har funtzionarioek beteko dituztela zehaztu ondoren, beste hau xedatzen du: Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio kudeaketa-organoetara, foruko edo tokiko erakunde autonomoetara eta merkataritza-erakunde autonomoetara atxikita dauden lanpostuak lan-kontratudun langileei gorde ahal izango zaizkie, betiere aginpidez baliatzea, legeko nahitaezko aholkularitza, fede publikoa, ikuskaritza, kasuan kasuko administrazioaren kudeaketa ekonomiko eta finantzarioaren kontrola edo fiskalizazioa ez badakarte, kasu horietan, funtzionarioentzat gordeko lirateke eta.
117. Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoen zehatzeko ahalari buruzko otsailaren 20ko 2/1998 legeak ere aditzera ematen du erreserba hori 32. artikuluan.

118. Kasu berezi horretan, Europako Erkidegoko Justizia Auzitegiaren dotrina nabarmendu behar da botere publikoaren eta botere horrek subiranotasunaren kontzeptuarekin duen harremanaren baliatzea. Besteak beste, 1998ko urriaren 29ko epaiak (Espainiako batzordearen 114/97) honako hau xedatzen du: “botere publikoaren kontzeptuak esan nahi du zuzenbide arruntetik haragoko esparruan erabakiak hartzeko eskumena baliatzea; hau da, azken batean, beste subjektu batzuen borondatea aintzat hartu gabe edota horien kontra jarduteko ahal. Zehazki, botere publikoa hertsatzeko ahalmenen bidez adierazten da”.
119. Hori bai, ezin dugu ukatu administrazioak —funtsean, esparru oso teknikoan— kanpoko subjektuak baliatzen dituela funtzio publikoetan lan egitean laguntza emateko. Erakunde laguntzaile gisa sailkatu dira, eta administrazioaren esku-hartzearen barruan, eginkizun osagarriak egiten dituzte. Erakunde horiek administrazioaren egitura osatzen dute, ez dituzte botere hertsagarriak, eta ahal publikoak ematen zaizkie. Gainera, jarduketa gauzatzean, erakunde publiko eskudunaren ikuskaritzapean jardungo dute, eta, edozein kasutan, administrazio-organok hartu eta gauzatuko du azken erabakia.
120. Mota horietako erakundeen jarduera, adierazi dugun bezala, esparru oso teknikoetan gauzatu ohi da, eta Administrazioak, batzuetan, ez ditu eginkizun horretarako behar dituen berezko baliabideak. Laguntza-jarduerara soilik mugatzen da; zehazki, funtzio publikoa gauzatzen laguntzera: datu objektiboak prestatu eta ematen dituzte, aplikatu beharreko araudiarekin alderatzen dituzte, eta Administrazio eskudunari ados dauden ala ez jakinarazten diote, hark erabaki dezan.
121. Horrenbestez, egiaztatzeko jarduera ez da inola ere botere publikoaren ahalzat jotzen, nahiz eta berez botere horri dagozkion zenbait eskumen egozten zaizkien zuzenean egiten dituzten kontrolak modu eraginkorragoan gauzatzeko.
122. Erakunde laguntzaile mota horiei dagokienez, behin baino gehiagotan adierazi da garrantzitsua dela jokabide inpartziala izatea, eta ikuskatzaile-kontrolatzailearen eta ikuskatzen eta kontrolatzen denaren artean banaketa argia egotea. Hala, debekatu egingo da egiaztapena jaso behar duen sektorean interesa duten enpresek kontrol-erakundeetan era aktiboan edo pasiboan parte hartzea.
123. Adierazitakoa dela eta, ezin dugu egokitzat jo aurreproiektuan aurreikusitako aukera; hots, administrazioaren beraren mende ez dagoen erakunde publiko batek hari ez dagozkion ahalmen publikoak gauzatzea. Gainera, posible balitz ere, ez dirudi zuzena denik huts horiek langile publikoen bidez ez gauzatzea, eginkizunak gordetzeko printzipioa hautsiko litzateke eta.
124. Baina erakunde laguntzaile gisa jarduteko aukera berriz formulatzen bada, arlo juridikoan zalantzak egongo lirateke, erakunde horretan ikertuak izan daitezkeen interesak elkartzen direlako. Horrenbestez, interesen gatazka argia sortzen da.

125. Hala, zioen azalpenean adierazten den moduan, ikuskaritza kooperatiboaren zerbitzu zehatza ezarri beharko da, edo bestela ahal horiek lan-ikuskaritzari egotzi, artikuluko horren edukia berriz formulatuz.
126. Aurrekoarekin batera, eta arrazoi berdinengatik, ezin dugu egokitzat jo kasuan kasuko ikuskaritza-ahalen arabera Euskadiko Kooperatiben Goren Kontseiluari **22. c) artikuluko bigarren zenbakian** zehaztutako eskumenak esleitzea. Horren bidez, kontseilu horrek alde zuzenetik baimena emanda, beste erakunde batzuetako ekintzetan bazkideen gutxiengoak parte hartzea ezarri ahal izango da, arrazoi ekonomikoak, teknikoak eta halabeharrezkoak. edo antolamenduarekin nahiz ekoizpenarekin loturiko arrazoiak tartean daudenean.

B) Administratzaileen erantzukizuna:

127. Aurreproiektuak, memorian jasotzen den bezala, gobernu korporatiboari buruzko oinarrizko alderdiak jasotzen ditu, gobernu korporatiboa hobetzeko kapital sozietateei buruzko abenduaren 3ko 31/2014 estatuko legean ezarritakotik eratorrita. Nobedadeen artean, aurreproiektuaren **49. artikulua** nabarmendu behar da. Administratzaileen erantzukizunari buruzkoa da. Erantzukizun hau ezartzen da: “Administratzaileek izango dute legearen edo estatutuen kontrako egintzen ondorioz sorturiko kalteen erantzukizuna, baita karguari dagozkion funtzioak gauzatzean eragindako kalteena ere, betiere dolo edo erruz jardun badute. Erantzukizun hori zenbatesteko, kontuan hartuko da ea administratzailearen kargua ordainpekoa den ala ez”.
128. Erantzukizuna ezartzeko, kasu horietan, aldi berean gertatu beharko dira dagokion kargua gauzatzean, kaltea eragitea legez kanpoko jokabideren baten ondorioz. Gainera, bien artean kausazko lotura egon behar du, horrek ekarriko baitu administratzaileek eragindako kalteen gaineko erantzukizuna izatea.
129. Testuan zehaztu egin da 31/2014 Legetik eratorritako kasu hau. Hala, artikulua amaierako aipamenaren bidez, erantzukizunen mugaketa edo mailaketa sartu nahi dute, kargua betetzeko profesionaltasun handiagoa ala txikiagoa zehaztearekin batera. Nolabaiteko aringarria edo salbuespena binomio honetan oinarrituta egongo litzateke: ordainsaria versus doakotasuna.
130. Betebeharren teoria orokorraren arabera, erantzukizuna eginkizunak behar bezalako arduraz jokatuz betetzean datza. Betebehar hori testuaren 48. artikuluan jasotzen da, administratzaileen betebeharrak ezartzen baitira. Hala, dagozkien eginkizunetan, enpresaburu ordenatuaren arduraz jokatu beharko da, kargua leialtasunez eta fedonez beteta.
131. Eskakizun horretan, ez da aintzat hartuko kargua ordainduta edo ordaindu gabe betetzen den. Hala, administratzaileen betebeharrak berdinak izango dira guztientzat.

Jakintzat ematen da fede oneko jarrera izango dutela, eta dagozkien eginkizunetan, behar bezala arduraz jokatuko dutela. Hala, kooperatibaren funtzionamendua zein den jakin beharko dute, informazioa jasotzeko betebeharra aintzat hartuta. Era berean, betebeharrak zehaztean, karguari dagokion dedikazioa egotziko zaie.

132. Aipatzekoa da Justizia Auzitegiak 2002ko uztailaren 4an emandako epaia. Honako hau adierazten du:

“oro har, Zuzendaritza Kontseiluko kideen jokabideak irregulartasun larriak ditu administratzaile gisa dituzten betebeharretan (aurkatutako epaian jasotzen dira), baina ez ditu egoera horretatik salbuesten «nekazariak, eta, gainera, oinarrizko kooperatibako kide izateak ; hots, merkataritza jarduerara oso ohituta ez dauden, eta bileretara maiztasunez joaten diren pertsonak, kooperatibaren egunerokotasunean beste ezertan baino gogo gehiagorekin jarduten dutenak, (askotan, gainera, erakundearen benetako funtzionamendua ezagutzeko). Funtzionamendu hori zuzendari edo gerente komertzialek gauzatzen dute, eta horien esku uzten dituzte eginkizunak», zioan adierazten den bezala; izan ere, ez zuten jokatu administratzaile bati eskatzen zaion oinarrizko zuhurtziarekin...”

133. Beste kontu bat da, aintzat hartuta erakutsitako arduraren eta tartean egon daitezkeen inguruabarretan aldaketak egonda, erantzukizuna bera sortu zen unearen ostean zehaztu daitekeela. Hori bai, kapitulu honetan ulertu behar dugu erantzukizuna gauzatzean, modulazioa erabakimen judizialaren barruan sartzen dela. Hala, Kode Zibilaren 1.103 artikuluan honako hau adierazten da: “axolagabekeriaren ondoriozko erantzukizuna ere exijitu ahal izango da mota guztietako betebeharrak betetzeko, baina kasuen arabera, moderatzeko aukera egongo da”.
134. Horrenbestez, konponketaren osotasun-irizpidea ez denez kontzeptu absolutua, onartu egin da tartean dauden inguruabarren arabera moderatu ahal izateko aukera. Gure kasuan, nagusiki erruaren intentsitatea hartu behar da kontuan, eta epaitzen duenaren hautazko eskumenaren arabera egongo da. Dena den, testuan karguaren kostu bidearen arabera aldakortasun-eragile bat sartzeak arazo gehiegi ekar ditzake berau aplikatzean.
135. Artikulu horretako **bigarren zenbakian**, ustezko kasu bat ezartzen da jokabidea legez kanpoko dela frogatu denean. Hasiera batean, ekintza legez kanpoko denean eta kontrako probarik onartu gabe erruduntasun-presuntzioa ezartzeak urratu egiten du, EKren 24. artikuluen arabera, errugabetasun-presuntzioaren printzipio orokorra.
136. Kasu horiek honela definitzen dira, froga-bitarteko gisa: “zentzuko operazio baten emaitza, gertaera ezagun batetik abiatuta, beste bat ezezaguntzat edo zalantzagarriz jotzen dela”. Hasiera batean, Konstituzio Auzitegiak apirilaren 28ko 81/1988 KAEn prozedura zibil

eta lan-arlokoetan errugabetasun-presuntzioa nolabait zabaltzea onartzen zen. Hala, ere, jurisprudenzia hori aldatu egiten da, besteak beste, martxoaren 18ko 30/1992 epaiaren bidez. Honako hau xedatzen du: “berariazko irismena eta errugabetasun-presuntzioak lan-arloan duen eskubideen nolabaiteko muga hartu behar da kontuan; izan ere, berezko aplikazio-eremua zehapen-prozedurarena da (eta, beraz, administrazioaren zehatzeko prozedurarena ere bai), baina, hasiera batean Auzitegiak ulertu bazuen ere eskubide hori mota horietako prozesuetan aplikatu zitekeela lan-arloko jurisprudenzia horren oinarri izan delako eta delako, geroago zuzendu egin du, eta gaur egun dotrina bateratua da errugabetasun-presuntzioa berariaz zigor-prozesuaren arloan aplikatu daitekeela ulertzea”.

137. Ildo horretan, Auzitegi Nagusiak 1985eko azaroaren 22an emandako epaian xedatzen zuen EKren 24. artikuluan ezartzen den errugabetasun-presuntzioa berezia dela eskubidea aldarrikatzen duen zuzenbide estatuarentzat. Beraz, indarrean dagoen antolamendu juridiko osoarekin lotu behar da. Horrenbestez, eskubide hori ez da urratzen berez errugabetasun zibilarren legezko presuntzioa (ondoren zigor-arlorla zabaltzeko) ezartzen duen arau berezia dagoenean.
138. Prozedura zibilarren legearen 385. artikuluan adierazten den bezala, legezko presuntzioetan, ustezko gertaeraren frogak aurkeztu behar dira (gertaerak lagunduko dieten aldeei). Presuntzioaren esparruan oro har sortzen duen eragina frogaren kargaren inbertsioa da. Hala, presuntzioan kaltetua atera den aldeak horren kontra argudiatu ahal izango du hura indargabetzeko. Artikulu horrek honako hau ezartzen du: “legez ezarritako presuntzioek kontrako frogak onartuko dituzte, berariaz debekatzen den kasuetan izan ezik”.
139. Hala ere, *iuris et de iure* presuntzioak bere baitan dakar probabilitatea baztertzea; alegia, nahitaezko araua da, eta ez da beharrezkoa frogatzea. Gainera, ez da onartzen kontrako frogarik. Inolako indargabetzerik onartzen ez denez, benetako fikzioa edo sormen juridikoa da, kontuan hartuta egoera juridiko eztaba daezina dakarrela.
140. Adibide asko daude mota hauetako presuntzioetan, batez ere merkataritzaren arloan. Hori bai, presuntzio mota jakin bat ezartzea gogoeta jakin batzuetan oinarrituta dago, eta horietan, hainbat eragile daude tartean, besteak beste: egintza mota, zorra eskatzeko ezintasuna, denboraren eragilea, eta abar. Edonola ere, merkataritza-arau horiek *iuris et de iure* orokorren presuntzioak jaso beharrean, jarrera eta jokabidea kalifikatzeko arauak tipifikatzen dituzte, eta, horiek guztiek bat egiten dutenean, presuntzioa dakarte ezinbestean. Kasu bereziak dira, zalantzarik gabekotzat jotzen direlako. Are gehiago, oro har, araudi horretan dauden presuntzio gehienak *iuris tantum* dira; hau da, kontrako frogak onartzen dituzte.
141. Jatorrizko araudiarekin nolabait erkatzeko adierazi behar da 31/2014 legean presuntzioek kontrako frogak onartzen dituztela.

142. Azkenik, adierazi behar da aurreproiektuaren testuak, paragrafo berean, legez kanpoko edozein jokabidetara zabaltzen duela presuntzioa. Kasu horrek bestelako trataera du 31/2014 Legean; izan ere, presuntzioa legearen edo estatutuen aurka egiten duten egintzen kasuetara mugatzen du, karguari dagozkion betebeharrak hautsiz eginikoak sartu gabe.
143. Hori dela eta, komeni da kasu guztietara erruduntasun-presuntzioaren kasuak zabaltzea, administratzaileen jarduketa askok kooperatibari kalte egin baitiezaiekete, baina horiek ez dakarte jarduketarik karguaren betekizunetatik kanpo, eta errua ezartzeko esparruan, ez dute garrantzirik, aske erabakitzeko multzoan baitaude. Edozein kasutan, mota hauetako kasuetan, komeni da froga-kargaren arauak errespetatzea. Hala, salatzaileak frogatu beharko du administratzaileek ez dutela behar bezalako arduraz jokatu, baina inola ere ez alderantziz.

C) Euskadiko Kooperatiben Konfederazioaren gizarte-eragiletzat hartzea:

144. **145. artikulua** gizarte-eragiletzat jotzen du Euskadiko Kooperatiben Konfederazioa parte-hartzean, eta Euskadiko kooperatibagintza osoa ordezkatzeko du.
145. Testuko 153.2 artikulua adierazten duen bezala, konfederazio batek Euskal Autonomia Erkidegoan erroldatuta dauden kooperatiba-federazioen ehuneko hirurogei biltzen badu gutxienez, Euskadiko Kooperatiben Konfederazioa izango da haren izena.
146. Gizarte-eragilearen kontzeptua KEren 7. artikulutik eratorrita dago. Artikulu horretan, langileen sindikatuei eta enpresa-elkarteei eginkizun hori aitortzen die, berezkoak dituzten interes ekonomikoak eta sozialak defendatzen eta bultzatzen laguntzen baitute. Gainera, 131.2 artikulua bidez ezartzen da sindikatuak eta profesionalen eta enpresaburuen beste erakunde batzuek nahiz erakunde ekonomikoek plangintza ekonomikoan parte hartuko dutela.
147. Begi-bistakoa da azken urteotan gizarte-eragileak gero eta protagonismo handiagoa hartzen ari direla diseinuan, lan-esparruarekin lotuen dauden politiketan ez ezik, bestelako politika sozial, sektorial edota ekonomikoetan ere bai. Gainera, beste era batzuetako kolektiboak sortu dira, eta bizimodu sozial eta ekonomikoaren eragin-eremuan sartzen dira.
148. Hori bai, gure analisisian oinarrituta, komeni da zehaztea gizarte-eragilearen kontzeptua orokorra dela, funtsean, erakundeen esparruan jardun eta parte hartzen duten eragile guztiak hartzen dituelako barne. Kolektibo orokor bati dagokio gizarte-eragiletzat jotzea, baina ezin da egotzi *intuitu personae*. Ezin da berariazkoa edo baztertzaila izan enpresa-erakunde jakin batena, gure kasuan, adibidez.

149. Hala, Euskadiko Kooperatiben Konfederazioa beste enpresa-elkarte bat da, eta, oro har, gizarte-eragiletzat jotzen diren askotariko enpresa-elkarteen, enpresa-federazioen eta enpresa-konfederazioen multzo zabal baten parte dira.
150. Are gehiago, gure esparruan ezin da aldez aurretik baztertu kooperatiba bat baino gehiago batzen dituen beste elkarte edo federazio bat egotea; horiek beste enpresa-elkarte baten moduan sartuko baitira elkarte horien multzoan.
151. Beste gauza bat da zer ordezkariak duten erakundeen edo bestelakoen partaidetzan. Ordezkariak hori, oro har, elkarte, federazio edo konfederazio esparru bakoitzeko esparruetan duen ezarpen-maila handiagoaren edo txikiagoaren arabera da.
152. Kasu honetan, Konstituzio Auzitegiak uztailearen 29an emandako 98/1985 epaian adierazi zen bezala, “erakundeak administrazio publikoetan edo estatuko nahiz aurreikusita duten autonomia-erkidegoko beste erakunde eta organismo batzuetan ulertu behar da legea estatuan edo autonomia-erkidegoan ordezkariak-maila handiena eta txikiena duten sindikatuen ordezkariak-ahalmena zehaztera mugatzen dela; hala ere, ez du eragozten autonomia-erkidegoek, antolatzeak dituzten eskumenak baliatuz, beren organoetan legezko izaera hori ez duten beste sindikatu batzuk sartzea” (aukera hori, bistan dagoenez, modu berean gauzatu behar da enpresa-elkarteetan). Hortik ondorioztatzen da estatuko legeriak nahitaz ezarri behar duela autonomiako legeak gutxienez bete beharko lukeen kopurua, baina, era berean, balizko subjektuen zirkulua zabaldu ahal izango du, betiere horren harira KEren 14. artikulutik eratorritako konstituzioko eskakizunak betetzen badira.
153. Ordezkariak berezi hori aurreproiektuaren 146.1 artikuluan xedatutakoaren bidez bermatuta dago. Bertan ziurtatuko da Euskal Autonomia Erkidegoko kooperatiba-mugimenduak ordezkariak izatea, eta bultzatu egingo da kooperatibagintzak ordezkariak eta solaskideak izan ditzan Euskal Autonomia Erkidegoko kontsulta- eta erabakitze-eremuetan eta erakundeen ordezkariak duten organismoetan: ekonomia-, hezkuntza-, lan- eta gizarte-erakundeetan. Era berean, bultzatu egingo da hori pixkanaka araudian finkatzea.
154. Hori bai, kasu honetan, aurrekoan ez bezala, ez dago inolako irizpiderik ordezkariak izango duen partaidetza hori Euskadiko Kooperatiben Konfederazioari egotzi ahal izateko, esparru horietan ordezkariak gehien duen erakunde gisa (asmoa hori bada behintzat).

D) Zerbitzu publikoak ematea kooperatiben bidez:

155. Aurreproiektuak, nobedade gisa, **145.4 artikuluan** aurreikusten du kooperatiben bidez ematea zerbitzu publikoak. Formula horrek hainbat aurrekari ditu: testuak, hasiera batean, Valentziako Erkidegoko kooperatiben martxoaren 24ko 8/2003 legean

ezarritakoaren antzeko eredu hartzen du oinarri, eta, ondoren, Andaluziako kooperatiba-sozietateen abenduaren 23ko 14/2011 legean ezarritakoa.

156. Tresna horien bidez, zuzenbide publikoko eta zuzenbide pribatuko erakundeen lankidetzaren sustatzen da. Horien helburua da gizartearen beharrezko jakin batzuei erantzuna ematea gizarte-ekonomian oinarritutako printzipioen ereduaren bidez.
157. Mota horietako formulak, sektore publikoko kontratuen legearen testu bategina (SPKLTB) onartzen duen azaroaren 14ko 3/2011 Legegintzako Errege Dekretuaren araudiaren babesa du; zerbitzu publikoen kudeaketa kontratatzeke balizko formula gisa ikusten da. Hala, 277. d) artikulua ekonomia mistoko sozietatea ezartzen du; administrazioak berez edo erakunde publiko baten bitartez hartzen du parte bertan, pertsona fisiko edo juridikoekin batera.
158. Gainera, hogeita bederatzigarren xedapen gehigarria, sektore publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzaren formulak buruzkoak, berezitasun erantsi hau ezartzen du: “Kontratu publikoak eta emakidak zuzenean ekonomia mistoaren sozietate bati esleitu ahal izango zaio, betiere kapital publikoa eta pribatua tartean dagoenean, eta bazkide pribatu bat lege honetan kontratua esleitzeko ezarritako arauarekin bat etorri aukeratzen denean, aukeraketa hori xedea denean, eta, hala badagokio, sektore publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzaren kontratuari buruzkoak direnean, bazkide pribatuak aukeratzean kontuan hartu ziren kontratuaren xedean eta baldintzetan aldaketarik sartzen ez bada”.
159. Kasu honetan, administrazio publikoen antolamendu juridikoak onartutako edo gordetako eta bermatutako prestazio-jarduereen multzoa izango genuke hizpide, interes orokorreko beharrezko kolektiboak asebetetzeko asmoz. Edozein kasutan, zerbitzu publikoen kooperatiben xedetik berariaz baztertuko da aginpide publikoa baliatu behar duten zerbitzuen prestazioa, batez ere ordena publikoko eta babes zibileko zerbitzuen kasuan.
160. Mota horietako sozietateen ezaugarriak eta modalitateak zehazteko erregelamenduzko beharrezko garapena alde batera utzita, uste dugu komeni dela zalantzak dakartzaten zenbait alderdiren gainean zehaztasunak ematea.
161. Kontratazio publikoa arautzen duen araudia aipatuz, arlo horren gainean egon daitezkeen zalantza asko konpondu egin dira; izan ere, eraketa eta garapena prozeduraren lizitazio, publizitate eta gardentasunerako sarbidea izateko askatasunaren nahiz bazterkeria ezaren eta izangaien arteko tratu-berdintasunaren printzipio orokorren errespetuaren mende daude (SPKLTBren 1. art.).
162. Nolanahi ere, testuan, EAEren botere publikoen zeharkako aipamena egin beharrean, erreferentzi hori “erakunde publikoei” egitea izango litzateke egokiena. Formula honen bidez zuzenbide publikoko erakundeek nahiz zuzenbide pribatuko erakundeek —hau

da, merkataritza-sozietateek eta autonomiako, foruko, eta, hala badagokio, tokiko sektore publikoko sozietateek— parte hartu ahal izatea da helburua.

163. Beste alde batetik, komeni da argitzea kooperatiben eraketa-moduan bi aukera posible ote dauden: batetik, erakunde publikoek sustatzen dutena, eta, bestetik, lehendik zegoen batean sartuz, publiko bihurtzen dena.
164. Azkenik, uste dugu komeni dela erakunde publikoek kontrola legez mantenduko dutela bermatzea, zerbitzu publikoa betetzeko baldintzei dagokienez. Alderdi hori mantendu egin behar da, eta administrazio publikoei egozten zaizkien ahalmenen baitan dago.

II ARTIKULUEN GAINKO BESTE ZENBAIT OHAR

165. **19.5 artikulua** ezartzen du bazkide kolaboratzaileek, kooperatiben jardueran duten partaidetzaren arabera, kooperatibaren emaitzetan parte hartzeko aukera dutela, betiere estatutuetan berariaz hala aurreikusten bada edo zuzendaritza kontseiluak hala erabakitzen badu. Kasu horretan, batzar orokorrari jakinarazi beharko zaio zer irismen duen partaidetza horrek. Komeni da aztertzea estatutuetan jasota ez badago, ea ez ote den egokiagoa erabakiak hartzeko ahalmena batzar nagusiari ematea, 32.3.d) artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz.
166. **47.2 artikulua**, EGABek eginiko iradokizun baten ondorioz ezartzen du zuzendaritza batzordearen bileretara bertaratzeko eskumena pertsonala eta besterenezina dela. Hori bai, kontuan hartuta egoera asko egon daitekeela tartean, beharbada egokiagoa da aukera hori estatutuen bidez ezartzea. Hala, arintasun eta eraginkortasun handiagoa lortuko da kudeaketan. Nolanahi ere, administratzaileen artean gehieneko ordezkari kopurua mugatu ahal izango da.
167. Aukera hori, egiazki, bi hauen artean egongo litzateke: eskuordetzeko ezintasunaren, eta sozietatearen araudiaren joeraren artean. Araudi horrek ezartzen du, oro har, merkataritza-kontseiluetako bileretan ezinezkoa dela ordezkartza besterentzea.
168. Artikulu horretan komeni da zehaztea, akordioak bideokonferentzien edo antzeko metodoen bidez hartzen badira, zer lekutan hartuko diren akordioak (oro har, kooperatibaren egoitza sozialean hartuko dira).
169. **118. artikulua**, lagapen erregimeneko etxebizitza-kooperatiben erregimenari buruzkoa, Euskal Autonomia Erkidegoko etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 legearen (EAEEL) hirugarren xedapen gehigarrian ezarritakoarekin bateratu beharko litzateke. Bertan arautzen da bizitegien sustapena eta eskuratzea. Irabazi asmorik gabeko elkarteek sustatuko dituzte, lagapen erregimenean.

170. Zehazki, komeni da aztertzea bazkideen erabilera-eskubideak besterentzeari buruz desorekarik ote dagoen aztertzea. Hala, EAELk besterentzeko aukera aurreikusten du kooperatibaren gobernu-organoen ikuskaritzapean. Bermatu egin behar da besterentze horretan espekulaziozko irabazirik edo etekinik ez dagoela. Bestalde, aurreproiektuak xedatzen du bazkideak zuzendaritza-kontseiluaren esku jarriko duela bere eskubidea, eta hark beste bazkide bati esleituko diola.
171. Ildo berean, bazkide izaera eskuratzeko kapitalaren ekarpenari dagokionez, EAELk higiezinaren mantentze-kostuak sartuko ditu bere kalkuluetan. Kalkulu horiek ez dira aipatzen aurreproiektuaren testuan.
172. Azkenik, aintzat hartu da **bigarren xedapen iragankorrak** egungo estatutuak aplikatzeko formula bat ezartzen duela, eta horiek isilbidezko aldaketa aurreikusten duela. Ildo horretan, segurtasun juridikoa lortzeko asmoz, komeni da epe bat ezartzea estatutuak eta haren ondorioak legera egokitzeko.

III LEGEINTZAKO TEKNIKA-ARLOKO OHARRAK

173. Araugintza-teknika dela eta, Batzordeak gogorarazten du aurreproiektuak egokitu egin behar duela, oro har, lege-proiektuak, dekretuak, aginduak eta ebazpenak egiteko 1993ko martxoaren 23ko Gobernu Kontseiluaren Erabakiaren bidez onetsitako gidalerroetara, Xedapen Orokorrek Egiteko Prozedurari buruzko Legearen hirugarren xedapen gehigarriaren arabera aplikagarriak direnetara.
174. Horietan adierazitakoari jarraituz, ohartarazpen hauek egin dira, teknikoki osoagoa den arauzko produktu bat lortze aldera.
175. Aurreproiektuko **zioen azalpenak** ez du inola ere aipatzen oinarritzat hartu nahi dituen eskumen-tituluak. Horretarako, komeni da berariaz horien inguruko aipamena sartzea (bai EAEEko 10.23 artikuluan jasotako izenburu zehatzari dagokionez, bai orokorragoak edo subsidiarioagoak diren beste batzuk, adibidez, EAEEko 10.5 artikuluan aurreikusten dena).
176. **Zioen azalpenean, XII. zenbakiaren barruan**, hasiera honela osatu beharko litzateke: “ikuskatzeko eginkizuna gauzatzea eskatzen zuten...”.
177. Era berean, horren barruan, mezuari koherentzia handiagoa emateko, komeni da **XIII. zenbakiko bigarren paragrafoa** osatzea, hain zuzen, hau zehazteko: lehen, administratzailea izateko, “beharrezkoa” zela bazkide izatea.
178. **5. artikuluan**, “bazkide ez diren hirugarrenak” esaldia hobetu, eta bazkide ez diren pertsonen antzeko beste bat jarri beharko litzateke.

179. Artikulu horrek bat etorri beharko luke zenbakiarekin. Hala, legeak eta estatutuek ezarritakoak “mugak “ direla adierazten da.
180. **26. artikuluko 7. zenbakian** adierazi beharko litzateke ekarpenak kapital“sozialean”egiten direla.
181. Bide judizialean alde zuzenetik eginiko erreklamazioa **19.2 artikuluan** aurreikusten da, administrazio-prozedura erkidearen administrazio-prozeduraren urriaren 1eko 39/2015 legean aurreikusitakoarekin bat etorritik. Lege hori kendu egingo da lege berria indarrean jartzean (2016ko urriaren 2an). Edonola ere, legea epe hori baino lehen indarrean jartzen bada, erregimen iragankorra aurreikusi ahal izango litzateke.
182. **18.2 artikuluan** eta aurreproiektuaren beste zati batzuetan (**zioen azalpeneko IV. zenbakian eta 34, 40.2, 93.2, 96.1 eta 107 artikuluetan**), lehen zegoen testua aldatu da. Helburua da horren bidez identifikatzea zer epaitegi izendatu duen botere judizialeko lege organikoak (BJLO) kooperatiben oinarrizko zuzenbidearekin loturiko gai jakin batzuen berri izateko.
183. Eskumen-esparruari buruz hitz egitean aipatzen genuen bezala, araudiaren xede den oinarrizko zuzenbidea EAERI dagokion zuzenbide zibil bereziaren parte da, eta, beraz, ordena zibil horretako epaitegi eta auzitegi eskudunei dagokie horren berri izatea (EAEEko ex 14. art). Ordena horren barruan, epaitegi eta auzitegi ezberdinen arteko gaiak banatzeko eskumena ez dagokio EAERI, botere judizialeko lege organikoan ezarritakoaren arabera egingo baita. Gaur egun, lehen auzialdian, merkataritza-arloko epaitegietan egingo da, eta, apelazioan, kasuan kasuko gizarte-gaietako auzitegietan.
184. Hori dela eta, egiten diren aipamen guztiak ordena zibilaren inguruan edo ordena zibileko epaile eta auzitegi eskudunen inguruan egin beharko lirateke.
185. **34.7 artikulua** “eta/edo” juntagailuak tartekatzen ditu ezarpena eta aukera aldi berean zehazteko. Baina gramatika ezin da onartu; izan ere, oro har, “edo” juntagailuaren balioa eman nahi zaio. Beraz, gauza bat edo bat baino gehiago izan daitezkeela adierazi nahi denean, «edo» soilik erabili behar da; “eta” juntagailua, berriz, konbinazioaren bi kontzeptuak barne hartzen direnean soilik erabiliko da; hau da, gauza bat eta bestea —biak batera— izango dela adierazteko. Balio berbera izango du **67.4 eta 129.1 artikuluetan**.
186. **49.4 artikuluan**, “ohituta egon daitezkeenak” esapidea ordeztu behar da “jarduten dute” adierazpenarekin.
187. **65. artikuluan** azken aipamenak adieraziko du ekarpenak “kapital sozialera”egiten direla.

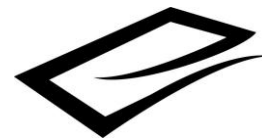

188. **67.4 artikuluan**, *kooperatiba* hitza *batzar orokor* hitzarekin ordeztu beharko litzateke, eginkizun horietarako eskumena duen organoa delako, testuaren 32.1.e) artikuluan xedatutakoarekin bat etorritz.
189. **123.4 artikuluan**, "Ogasun eta Finantza Saila" izena arlo horretan eskumena duen sailaren izenarekin ordeztu beharko litzateke, testuaren gainerako zatiarekin bat etorritz. Horrela, saihestu egingo dira gerora egon daitezkeen egiturazko aldaketen desegokitasunak.
190. **132. artikuluan**, kooperatiba txikiei buruzkoan, "dagozkion ondorioetako" esapidea ordeztu beharko litzateke. Kooperatiba horiek izaera hori galtzen dutenean eta Erregistroari jakinarazten diotenean sortzen diren ondorioak zehaztuko dira.
191. **145. artikuluan, 1. zenbakiaren bigarren paragrafoaren** inguruan alde zurririk egindako oharra alde batera utzita, "zerbitzu horiek ematea aurreikusi ahal izango dute" esaldia "zerbitzu horiek honako hauen bidez ematea aurreikusi ahal izango dute" esaldiarekin ordeztuko da. Hala, argi eta garbi zehaztuko da zerbitzu publikoak kolaboraziozko formula mota horien bidez egiteko aukera.
192. **Xedapen indargabetzaileak** "modu berezian" esapidea saihestu beharko luke, hizkera juridikoan zehaztasun falta dakarrelako.
193. Azkenik, oro har, komeri da artikulua jakin batzuen egitura aztertzea, irizpide bakar bat erabiltzeko artikuluen edukia baretik sailkatzeko.
194. Halaber, artikulua batzuek zenbakirik gabeko hainbat paragrafo dituzte, eta komeri da horiei zenbakia jartzea (paragrafo bakarra badago, ez da beharrezkoa). Paragrafo batzuk horien barruan dauden zatitzat jotzen badira, letrak erabiliko dira; hau da, letrak erabiliz azpibanatuko dira. Azkenik, hasiera batean, paragrafoetako zati horiek ez dira azpibanatu behar, baina, kasu berezietan beharrezkoa denean, zati bakoitzari zenbakiak jarriko zaizkio (1., 2., 3. [...]).

ONDORIOA

Batzordearen irizpena da, txosten honen mamian egindako oharpenak kontuan hartu ostean, lege-aurreproiektua Jaurlaritzaren Kontseilura bidal daitekeela, onetsia izan dadin.

Eta hala ziurtatzen dugu dugu, Gasteizen, 2016ko apirilaren 27an, jakin eta kontuan har dadin. Era berean, azaroaren 24ko 9/2004 Legearen 30.2. artikulua xedatzen duen betebeharra gogorarazi nahi dugu: azkenean onartzen den xedapen edo ebazpena Batzordeari jakinarazi behar zaio, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren antolamendu eta

funtzionamenduaren Erregelamendua onartzen duen irailaren 12ko 167/2006 Dekretuaren 34. artikulua xedatzen duen moduan eta epean.

O.E.:

Jesús María Alonso Quilchano,
Idazkaria

Sabino Torre Díez,
Batzordeko burua